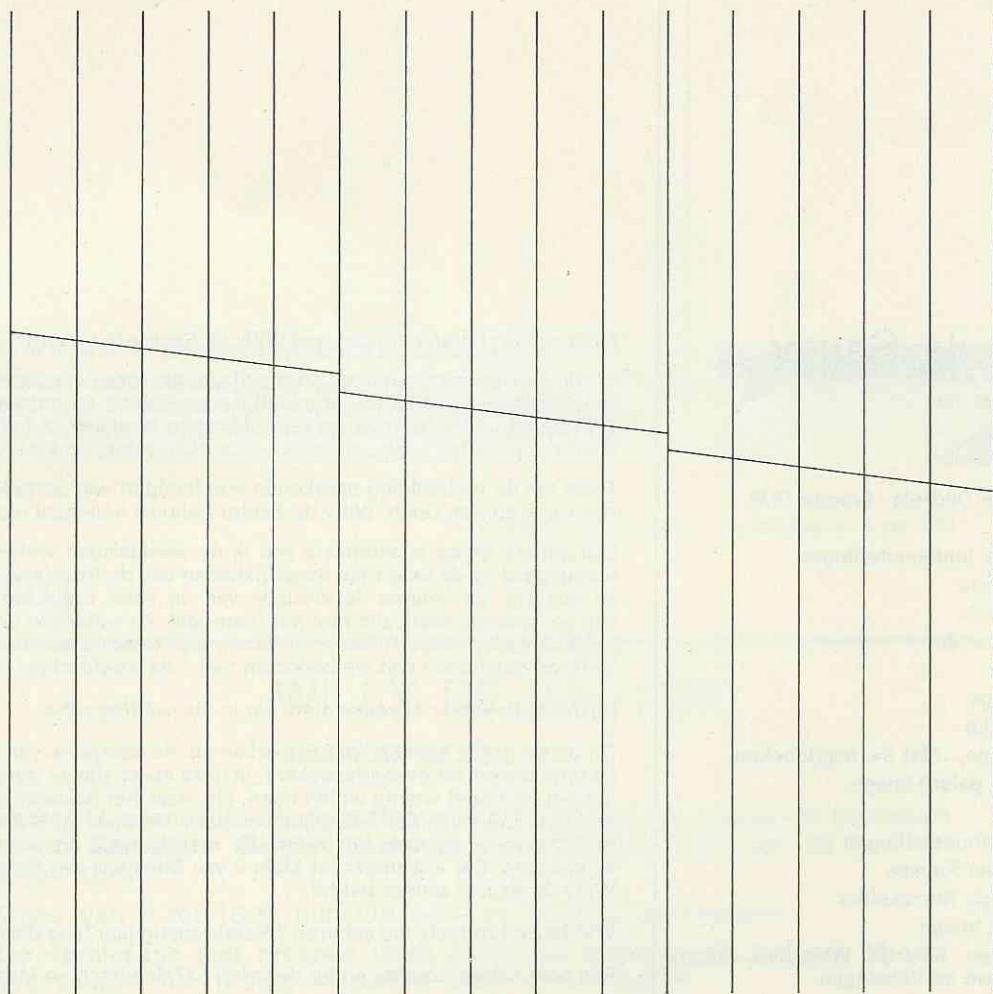

willy de sauter

standaard galerij oostende

kapellestraat 103 - christinastraat 144

15 juni - 9 juli 1974

Willy de Sauter

Klijtenstraat 69

8880 - Tielt

Tel. 051 / 421.34

Geboren te Dudzele - Brugge 1938

Individuele tentoonstellingen

1960 Dudzele

1961 Dudzele

1962 Lissewege

1963 Gent

1964 Brugge

1965 Knokke

1973 Brugge, «Flat 5», acryldoeken.

1974 Tielt, galerij Imago.

Groepstentoonstellingen :

1965 Casino Knokke

1965 Brugge Korrekelder

1968 Tielt, Imago

1972 Brugge, Kortrijk, Waregem, Ieper
Izegem en Vlissingen

1972 Hoppeland, Poperinge en
Roeselare

1973 Paleis voor Schone Kunsten,
Brussel

1973 Casino Oostende

1973 - 74 Forum v.d. grafiek Gent

1974 Casino Knokke

Prijzen en onderscheidingen :

1965 Prijs v. Knokke : Prijs Vrije
Gemeente v.h. Zwin.

1970 premie afficheprijskamp
Streuvelsherdenking

1970 tweede prijs Nieuw Vlaanderen

1972 Eervolle vermelding Hoppeland

1972 Onderscheiding
Jeune Peinture Belge

1973 Bronzen medaille
Europaprijs Oostende

Laten we proberen het werk van Willy de Sauter te situeren in een ruimer verband.

Er zijn kunstenaars, die in de eerste plaats expressie nastreven. Voor hen is een kunstwerk een middel om persoonlijke gevoelens en ontroeringen, ervaringen en verlangens tot uitdrukking te brengen. In hun werk vinden ze bevrijding, protesteren ze, ontladen ze zich, raken ze hun spanningen kwijt.

Twee tot de verbeelding sprekende voorbeelden van dergelijke kunstenaars zijn Goya en Van Gogh. Willy de Sauter behoort helemaal niet tot dat soort.

Een andere groep kunstenaars zou ik de weelderigen willen noemen. Ze zijn verslingerd op de vele rijke mogelijkheden van de lijn, de vorm, de kleur, de verf, de materie. Ze kennen de vreugde van de volle toets, de roes van de schilderakt, van het intense bezig zijn met het materiaal. Ze schenken de kijker de vreugde van het overdadige zien. Rubens en Renoir zijn twee kunstenaars, die bijzonder treffend illustreren wat we bedoelen met « de weelderigen ».

Bij Willy de Sauter alweer : niets dat in die richting wijst.

De derde groep kunnen we kenmerken als de kategorie van de soberen, de asceten, de uitpuurders en essentiezoekeers, in onze eeuw zijn ze opvallend talrijk degenen, die het met heel weinig willen doen, die, naar het bekende woord van de architect Mies van der Rohe, geloven dat « Weniger ist Mehr ». Minder is meer, met minder komt men tot treffender resultaat als dit weinige maximaal is aangewend. Dat « Weniger ist Mehr » van Mies van der Rohe onderschrijft Willy de Sauter zonder twijfel.

Wat bezielt ze toch, die soberen ? Reeds zestig jaar lang duiken ze telkens weer op.

Een paar namen slechts onder de velen : Malewitsch en Mondriaan, Hartung en Kline.

De weelderigen voegen steeds meer bij : die hebben blijkbaar nooit middeelen genoeg om zich uit te drukken, om dat doekoppervlak rijker te maken, weelderiger, uitbundiger.

De soberen en uitpuurders voegen niet toe ; ze nemen weg, ze verminderen het aantal elementen. Ze zijn op zoek naar de lijn, de vorm, de kleur, het vlak, de vlek — alles in het enkelvoud — die het zeggen kan, die de essentie vangen kan.

Zo kwam Malewitsch tot zijn bekende doek, een eindpunt : een zwart vierkant op een witte achtergrond ; zo kwam Robert Motherwell tot zijn grote doeken met één enkele dreigend-zwarte vlek, Barnett Newman tot zijn eenvoudige stalen zuil, de minimal art tot de strenge beperking van de zogenaamde primary structures : de meest fundamentele structuren als vierkant en rechthoek, cirkel en kubus, bol en balk.

Dat Willy de Sauter behoort tot het soort van de soberen, is wel duidelijk.

Bij hem geen kleur : slechts zwart op wit ; geen vorm : slechts lijn ; geen picturale middelen maar enkel en alleen grafische.

Uit de indeling van de kunstenaars in drie groepen blijkt, dat kunst verschillende doeleinden heeft. Eén ervan berust op het verlangen het materiaal zo op te bouwen, dat het gekreëerde object een harmonisch karakter vertoont.

De soberen, de asceten onder de schilders o.a. Willy de Sauter streven dat zeker na.

Wat een harmonisch karakter bezit, schenkt rust, vertoont evenwicht, berust op regelmaat in afwisseling, op variatie volgens een bepaalde verhouding.

Een dergelijk harmonisch karakter treffen we steeds aan in poëzie, muziek en dans.

Door haar grotere harmonie onderscheidt poëzie zich van proza, herkennen we muziek van gerucht of lawaai, spreekt dans ons helemaal anders aan dan gewone bewegingen.

Voor een aantal kunsten is harmonie, gebaseerd op structuur, de essentie.

Afwisseling in lengte van de klanken, opeenvolging van klank en stilte, van beklemtoond en onbeklemtoond, van hoog en laag, afwisseling in tempo, variatie op een maat, het zijn zoveel middelen die poëzie en muziek aanwenden. Ze aanvaarden wetten en bases die ongeformuleerd blijven maar wezenlijk in het kunstwerk ingebouwd zijn. Aldus, door harmonie, wet en structuurbases, verlenen ze aan de materie een meer algemeen geldende vorm en waarde.

Wat streeft Willy de Sauter nu na met zijn eenvoudige structuren met vertikalen ? In de eerste plaats ritme. Wat ritme is, heeft niemand tot nog toe bevredigend kunnen definiëren. Maar dit is zeker : ritme is voor alles een eigenschap van beweging. In een niet bewegend object, zij het nu een tempel, een kathedraal of een schilderij, voelen we het ritme aan als een beweging.

Bij de Sauter primeert de grafische ritmische structuur : ritmen van lijnen, van verticalen met hier een bredere daar een smallere tussenmaat, ritmen van langzaam in lengte afnemende strepen, ritmen van zwart getrokken op wit, ritmen van wit gevat tussen zwart, ritmen als een versnelling door de verdichting van de lijnen, het ritme van links tot het ritme van rechts ontmoet en beide samen het licht bijna verdringen.

Hier gebeurt niets uiterlijks. We beleven innerlijke bewegingen, ondergaan innerlijke gebaren. We herkennen datgene wat de Franse taalpsycholoog Marcel Jousse voor de taal heeft vastgelegd en zo treffend heeft genoemd : le geste rythmique.

In de schilderijen die het meest recent zijn, heeft Willy de Sauter de uitpuring nog doorgedreven. Hij werkt nu uitsluitend op een achtergrond van evenwijdige verticalen en heeft slechts het ritme van een paar schuinlopende tegenspelers behouden. Woord en antwoord, woord en wederwoord geeft de drieluiken. Daar vermindert ook het aantal verticalen en blijft ten slotte slechts het laatste teken op wit over. Zo is hij naar een minimum toegegaan, heeft hij een uiterste bereikt, een grens. Is hij op weg naar het niets, naar het volledig witte doek ? de Sauter zelf zou vandaag antwoorden : ja.

Maar op deze witte hoogte kan men niet blijven staan. Het is een moment van uiterste concentratie. Zijn de eerste doeken in kleur het begin van een nieuwe weg ? We hebben redenen om het te veronderstellen. Want na het steeds verder uitpuren, het steeds verminderen, moet ook de schilder, zo hij wil blijven creëren, terug. De grens die hij heeft bereikt, heeft evenwel zijn inzichten verdiept, en dat is winst.

In de toegepaste grafiek heeft de Sauter zijn eigen vormtaal, hij heeft zijn eigen grafisch lineairisme gerealiseerd in boekenkaften, affiches, jaarkalenders en zaakpapieren. Schilderwerk en grafisch werk vormen een mooie eenheid. Het ene speelt in op het andere, het ene bevrucht het andere. Het is het werk van één hand, één geest, één en dezelfde artistieke opvatting.

Het spreekt dat diepste verlangen uit van de soberen, de asceten, de uitpuurders en essentiezoeikers.

Jaak Fontier

Willy de Sauter gebruikt de strakke lijn om een kompositie uit te werken die, bij nader toezien, een vrij uitgebreide gamma gevoelens bestrijkt.

Het meest eenvoudige element wordt hier opgevoerd tot een vrij zeldzame intensiteit. de Sauter doet in een steeds terugkerende beweging verticale lijnen zich van elkaar verwijderen of naar elkaar toe komen gesneld zodat het oog van de kijker bestendig gekonfronteerd wordt met een wisselwerking van dominerend wit of grijs dat naar het zwart toeglijdt. In de etsen krijgt het verticale lijnenspel dat door een horizontale schuine lijn wordt ingetoomd de warme huid van het korrelig papier.

De kompositie is meer in zichzelf gekeerd, een syntese die velen zal toelaten de ietwat strakkere grotere werken opnieuw en op meer bevredigende wijze te herontdekken.

Hugo Brutin

De oppervlakkige galerijbezoeker kan op een heel simplistische wijze het werk van Willy de Sauter afwijzen. Wie heel zijn kunstopvatting baseert op eenvoud en plastische uitpuring zal zichzelf moeilijk een populair image scheppen. Daaraan schijnt Willy de Sauter zich niet te storen. Hij gaat zijn weg, hij vreest het isolement niet, zit uren op zijn atelier en poogt al werkend letterlijk en figuurlijk klaarheid te brengen op zijn doek. Bij hem gaat het in de eerste instantie om het uithelderen van het vlak. Aan al wat voorafging schijnt de kunstenaar geen belang meer te hechten. De laatste vijf jaar poogt hij de lijn te affirmeren.

In de cultus van de lijn werkt hij in verschillende stadia. In het werk dat van voor een drietal jaren dateert kiest hij voor de vibrerend, onrustige lijnenbundel.

Hij trekt zijn lijnenmassa's open, verdunt ze, accentueert ze of verdubbelt ze zo sterk dat een lijnenstapel a.h.w. een donker vlak wordt. Het is misschien het meest toegankelijk werk. Je vindt er onbewust verwijzingen in naar een zichtbare werkelijkheid. Soms kan je denken aan een zuilenbundel en is het doek niet vrij te denken van een licht teatraal karakter.

In wat de Sauter vorig jaar schilderde (of tekende) wordt het laatste contact met een herkenbare visualiteit verlaten. De lijnen krijgen een rustiger karakter, hebben meer de neiging te verijlen dan te ritmeren, zijn affirmaties geworden van een verticale rustopname. De opbouw van de tableaux is schijnbaar toevalliger, maar in werkelijkheid is de evolutie een opgang naar een nog steviger wit-zwart-dictrine. De lijnen ademen vrijer op het doek, ze zijn strenge zelfstandigheden geworden en trekken het doek aldus op naar een groter plastische rust.

Toen ik een goeie maand geleden op het atelier van de Sauter was, werd ik getroffen door de laatste stap die de kunstenaar gezet had. De lijn ligt heel dicht bij het nihil ; de verijling is niet alleen middel, maar ook doel geworden. Twee, drie lijnen scheren over het doek, worden er nauwelijks nog geduld. Om daar te geraken heb je één na één alle bijkomstigheden moeten wegtekenen, mag je alleen oog hebben voor de verinnerlijking van je stift.

Het werk van de Sauter kan je niet bekijken als schilderkunst tout court.

De Sauter is in de eerste plaats een graficus. Niet het penseel, maar de stift en het lineaal poëtiseert hij op een zeer gevoelige wijze. Zijn werk benaderen vraagt geduld, stilte, rust. Wie die waarden in deze tijd nog een plaats geeft, zal aan de werken van de Sauter niet gemakkelijk voorbijgaan.

G.M.

Het totale oeuvre van Willy de Sauter van Tielt, werk dat op zijn minst niet commercieel mag worden geheten, is uitsluitend gebaseerd op het uitdiepen van het meest elementaire motief, de strakke zwarte lijn. Bij een eerste aanblik zullen zijn doeken die in feite tekeningen zijn waarbij slechts een zwarte pennetrek en een hagelblank doek te pas komen koud aandoen. Wanneer men echter enige aandacht wil besteden aan de strijd die de lijn levert tegen het witte licht dan zal men getroffen worden door het ritme van de aanval en de terugtocht.

Er ontstaat een wisselwerking tussen wit, grijs en zwart waarvan vloed en ebbe nu eens de totaliteit van een geheel doek beslaan en dan weer op verschillende niveaus worden herhaald. Soms verloopt de beweging egaal maar dan wordt het verticale door een diskreet en in dit geval zeer belangrijk schuin lijntje in toom gehouden.

Het hoeft niet te verwonderen dat Willy de Sauter goed op weg is een belangrijke naam te worden op het domein van de toegepaste grafiek.

B.